

Landskap: Småland Upptecknat av: Mus. Dahlin
Härad: Östbo Adress: Estö
Socken: Tämmö Berättat av: Iven Lindström
Uppteckningsår: 1935 Född år 1863 i Tämmö

7/ Uppteckningen rör Ljusting i Flåren
under senare hälften av 1800-talet.

Sagesmannen är fiskaren
och lantbrukaren Iven Lindström,
Ljöhennet, Tämmö. Han är en mång-
inbrenad man och "har varit med
om mycket i sina dagar", som en fröken
Olra Strand uttryckte sig om honom.
Nestadels har han dock sysslat
med fisket och är ohivelaktigt
en bland de bästa kännarna till

5064

-8-

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

föreliggande ämne. Han har dessutom
mycket lätt för att uttrycka sig och
är en god berättare. Under de
senaste åren lider han dock av
en allmer tilltagande dövhet och
hans syn har betydligt försäm-
rats. Han har grå starr, för
vilket han sökt röde bot vid
läsarettet i Lund, en upplevelse, som
han ytterst gärna vill bli om. Döv-
heten lägger en del hinder i vägen för
"reporterarbetet", men Sven Lindström
gratar på obekymrat. Han har dock
en stark disposition att fara hit och
dit i sina berättelser. Konventions-
förmågan har troligen alltid varit

hans svaga punkt. Personligen är han mycket sympatisk och tillmötesgående och har en viss förmåga att se allt "von oben", vilket gör honom mycket lämplig som ett intervjuobjekt. Han är även, liksom de flesta sockenborna i "missionärernas socker" stor preference, en varmt religiös man, och man kan tryggt lita på hans uttåg.

Lagmannen berättade bl. a. om fuskning i Flören på 1800-talet.

"Då jag var pojke, fuskade jag mycket. Fuskningen förbjöds år 1875, men det var inte många,

som försökte sig vid förbudet. Särskilt
ungdomarna gusade mycket efter
förbudet. Det var nämligen, att tåns-
man fick reda på det, och när han
kom på besök hörde han aldrig nå-
got att erinra om. En gång gusade
jag göddor en hel sommar. På 3
veckor fick jag 40 kilo göddor.

Vid högvatten kommer jag göd-
den in till "grunnen" för att lägga
sin rodd. Hon bycker särskilt om
att lägga rodden på gräsbänst
botten. Vi kallar den för "inoderna".
Hon bycker mer om inoderna än
om stenöra (stengrunden). Det var i
liken, som gödden skulle guskas.

Man höll varliger på att giska
hela natten mellan Skymningen
och dagningen. På dagen kunde
man också giska, men det var be-
lydligt svårare då, kan rek. Det är
så, att en hel del gäddor, som gått
upp på "grunnen", lockas upp till
ytan av det starka solljuset. Man
kallar dem för solgäddor. Det är
ganska svårt att snypa sig på dem.
Men jag slog en gång ihjäl en
"solgädda" med en stöv, då jag stod
inne på land. Solgäddan stod så
högst uppe i vattenbyrnet att ryggs-
fenan synes. Först höll jag stöven
framför mig. Men då jag lyfte den

för att ge dräpslaget, hade gäddan
märke till rörelsen och blev skrämd.
Den flyttade sig något längre bort.
Men när var jag snart framme och
krände skrämen över huvudet rakt på
gäddan, så att den dog.

Då man lyshade på metallen
fick man ro ut på maderna, där gäddor
na stodo. Man hade då med sig en
"litra", ett lyster, kan veta, och en lykta.
Lytan kunde väl vara ett par meter.
Den var försedd med järnbeppar med
hullinger. Lyktan var gjord av järn och
var fäst vid ett långt träskott.
I lyktans korg hade man tjärnolja,
som brunnit bra. Man fick ha

5064

- 7 -
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

en del fjärsjetar, riktigt kådig furu-
ved, med sig för att make lyktan
med, då man lyshade hela natten.
Lyktan lade man i bakstommen
på båten, så att den stack ut ett
par, tre alnar ($1\frac{1}{2}$ met.) bakom
båten. Lyktans skift fästade man
i en hyra eller ögla i båtens
botten.

Sedan var det som sagt att
ge sig ut på maderne, där
gäddorna och ålarna brukte
hålla till. Man stakade båten
baktången med hjälp av listan.

När man kommit in
på maderne, gällde det att staka

sig försiktigt fram och hälls utlik
på gäddorna. Gäddorna blev blän-
dade av ljuset från lykkan, kan
vela, att de bodde villa, där ljuset
lyste. Då gällde det att stöta till med
listan. Ofta kunde man få ända
till tre gäddor på ett enda kast.
Och så fick man hålla på ända till
gryningen. Det var ett lövande fiske,
kan velas. Men det höll ju på att
utrota gäddbeståndet, så det var väl
får, att det blev förbjudet. Det var
djurgiljageri, och kan velas. Många
gäddor kommo undan med vidorna
myrskarne av baggarna på listan. Och
det var illbaltigt, kan velas!

(Nedan synas ett par exemplar av ljusk
och lykta, som beskrivits av segesnamnen)

Bild 1.
Ljuster (listra)
och lykta. Ne-
danför "listrans"
taggar synes en
mindre korg
till en lykta.

Måttan :

A. Listrans l. = 240 br. = 31 (Ob. 10 st. taggar)

"- skaft: fjorlek: 4. Taggarnas längd = 1,5

B. Lyktans l = 275, därav harkafel = 200.

"- korg: h = 23 diam = 19-23.

Den lilla korgen: h = 20 diam = 15-17.

Tygare: Anders Svensson, Näs, Tärnö

Skriv endast på denna sida!

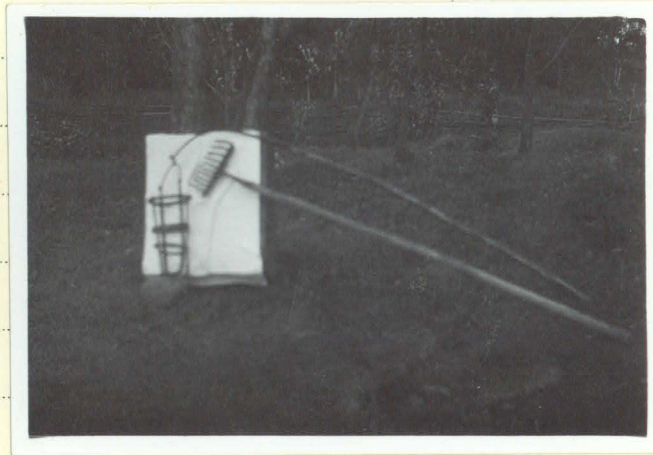

Bild 2.

Ljus (lister) och
lykta från Flören.

Mått:

A. Ljusens l. = 210.

br. 10 (Obs.

11 st. bagnar)

Träskaffets diam. = 5.

Avstånd mellan bagnar = 2,5.

Hullingarnas längd = 3

B. Lyktans l. = 225, diam.

till skaffet 165. Lyktkorgens h. = 35, diam. = 14-17

~